

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 190/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2011 predbežne prerokoval sťažnosť R. R., R., zastúpeného advokátom Mgr. A. Š., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd postupom Okresného súd Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 480/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. R. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. februára 2011 telefaxom doručená sťažnosť R. R., R. (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená 24. februára 2011 predložením originálu, ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 480/2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom exekučného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 4 Er 480/2008 v procesnom postavení povinného v 1. rade. Exekúcia je vedená na základe rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 126/2007-44 z 28. augusta 2008, ktorým bol sťažovateľ spolu s povinným v 2. rade – J. D. – N., D., zaviazaný uhradiť spoločnosti T., s. r. o., R. (ďalej len „oprávnený“), sumu 447,21 € s príslušenstvom.

Proti exekúcii podal sťažovateľ 5. februára 2009 súdnemu exekútorovi námietku, v ktorej uviedol, že vo vzťahu k jeho osobe rozsudok, ktorý mal byť exekučným titulom, nenadobudol právoplatnosť ani vykonateľnosť, pretože mu dovtedy nebol riadnym spôsobom doručený. Sťažovateľ sa v čase doručovania rozsudku podľa jeho slov preukázateľne zdržiaval v zahraničí, o čom okresnému súdu predložil dôkazy.

O námietke sťažovateľa okresný súd rozhodol uznesením č. k. 4 Er 480/2008-45 z 1. decembra 2010 tak, že námietku sťažovateľa zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd svojím postupom v konaní, v ktorom rozhodoval o námietke proti exekúcii, porušil jeho základné právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), čo odôvodnil takto:

„Okresný súd námietky sťažovateľa zamietol s odôvodnením, že súd mal z predloženého spisu preukázané, že rozsudok (exekučný titul) bol sťažovateľovi doručený do vlastných rúk v zmysle § 47 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku. Súd ďalej odcitoval ustanovenie § 47 ods. 2 OSP a konštatoval, že námietky proti exekúcii nie sú opravným prostriedkom, ich cieľom nie je zmena alebo zrušenie vykonávaného rozhodnutia, ale sú len obranou proti neprávom vedenej exekúcii povinného s cieľom dosiahnuť zastavenie exekúcie čiastočne alebo celkom...“

Meritom námietok, ktoré podal sťažovateľ, je skutočnosť, že sťažovateľ sa v čase doručovania prvostupňového rozhodnutia nenachádzal v mieste svojho bydliska, ale nachádzal sa pracovne v zahraničí. O tejto skutočnosti predložil súdu dôkaz, konkrétne výplatné pásky... Výplatné pásky... vo svojom rozhodnutí... odporca ani len nespomenul – pri rozhodovaní ich ako dôkaz ignoroval.

Rovnako súd vôbec nevysvetlil, ako sa vysporiadal s otázkou tzv. náhradného doručenia. Sťažovateľ od začiatku argumentoval tým, že sa v čase doručovania v mieste bydliska nezdržiaval a nemôže sa na neho vzťahovať fikcia doručenia. Okresný súd... sa s touto námietkou vypořiadal tým, že odcitoval ustanovenie § 47 odsek 2 OSP, avšak už vôbec sa nezmienil o tom, či má preukázané, že sa sťažovateľ v mieste doručovania zdržiava.

Pre súd pritom nie sú dostatočné iba správy poštového doručovateľa o tom, že upovedomil adresáta o uložení zásielky. Pokiaľ sa adresát v mieste doručenia nezdržiava, je takéto uloženie neúčinné a nemôžu ani nastať účinky doručenia, t. j. rozhodnutie nemôže nadobudnúť právoplatnosť ani vykonateľnosť.

Súd aj napriek námietkam sťažovateľa neuskutočnil žiadne úkony, ktorými by preveril obranu sťažovateľa, ba dokonca sa nevypořiadal ani s námietkami a argumentmi sťažovateľa, ktorými preukazoval, že sa v mieste doručovania nezdržiaval a nemohli nastať účinky doručenia rozhodnutia. Súd ignoroval dôkazy, ktoré sa nachádzajú v súdnom spise, čím odňal sťažovateľovi právo na súdnu ochranu, nakoľko formálne prejednanie námietok je len iluzórnou súdnou ochranou.

Sťažovateľ tiež poukazuje na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia v súlade s § 157 odsek 2 OSP... Ak... ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument... Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie...

Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že súd pristúpil k hodnoteniu dôkazov selektívne, ignoroval určitú skupinu dôkazov a absolútne sa nevypořiadal s námietkami a argumentmi sťažovateľa, ktoré mali rozhodujúci význam pre rozhodnutie, čo je zrejším prejavom arbitrárnosti súdneho rozhodnutia. Nedostatočné odôvodnenie napadnutého

uznesenia preto treba považovať za porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Ružomberok v konaní vedenom pod spisovou značkou 4 Er/480/2008 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd SR zrušuje uznesenie Okresného súdu Ružomberok číslo konania 4 Er/480/2008-45 zo dňa 1. decembra 2010 a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Okresný súd Ružomberok je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania do 30 dní odo dňa doručenia tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 480/2008, v rámci ktorého rozhodol o námietke proti exekúcii uznesením z 1. decembra 2010.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Jedným z aspektov práva na spravodlivý súdny proces chránených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, súčasťou ktorého je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorého nedostatočnosť v danom prípade sťažovateľ namietal.

Podľa názoru ústavného súdu je sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inšinciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia okresného súdu.

Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu z 1. decembra 2010 okrem iného vyplýva:

„Preskúmaním podaného odvolania ako aj spisového materiálu vrátane pripojeného spisu 4C/126/2007 súd zistil, že odvolanie povinného je nedôvodné. V uvedenej veci sa exekučné konanie vedie proti povinnému v I. rade na základe právoplatného a

vykonateľného rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 4 C/126/2007-44 zo dňa 28. 08. 2008, ktorým bola povinným v I. a v II. rade uložená povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi sumu 13 472,50,- Sk do troch dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku. Súd tiež priznal navrhovateľovi trovy konania vo výške 7530,-Sk, ktoré mu boli povinný I. a v II. rade zaplatiť v lehote do troch dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 07. 11. 2008 a vykonateľnosť dňa 10. 11. 2008, čím sa stalo spôsobilým podkladom pre vedenie exekučného konania. Pokiaľ povinný v I. rade namietal, že uvedený rozsudok mu nebol doručený, súd mal z priloženého spisu spis. zn. 4 C/126/2007 za preukázané, že uvedený rozsudok mu bol doručený do vlastných rúk v zmysle § 47 ods. 2 OSP. Ako vyplýva zo spisového materiálu, povinnému v I. rade bolo doručené predvolanie na pojednávanie na deň 28. 08. 2008, ktoré si osobne prevzal dňa 11. 08. 2008, mal teda dostatočný časový priestor na to, aby svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil, prípadne požiadal o odročenie pojednávania alebo si zvolil zástupcu na zastupovanie v konaní. V deň konania pojednávania bolo zo strany právneho zástupcu doručené ospravedlnenie neúčasti povinného v I. rade na pojednávaní z dôvodu pracovných povinností v zahraničí, avšak plnomocenstvo, ktoré by preukazovalo oprávnenie zástupcu konať za povinného v I. rade, súdu doručené nebolo. Z uvedeného dôvodu právnenmu zástupcovi nebol zaslaný ani predmetný rozsudok, ktorý bol riadne doručený len povinnému v I. rade v zmysle § 47 ods. 2 OSP.

Podľa § 47 ods. 2 OSP, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Námietky proti exekúcii nie sú opravným prostriedkom, ich cieľom nie je zmena alebo zrušenie vykonávaného rozhodnutia, ale sú len obranou proti neprávom vedenej exekúcii povinného s cieľom dosiahnuť zastavenie exekúcie čiastočne alebo celkom.

Preskúmaním predložených námietok súd zistil, že v danom prípade nie je dôvod na ich vyhovie, nakoľko povinný v I. rade si svoju povinnosť, ktorá mu vyplýva z exekučného titulu nesplnil.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd zistil, že námietky povinného v I. rade neobsahujú žiadny konkrétny dôvod, pre ktorý ma mala byť exekúcia zastavená, súd jeho námietky ako nedôvodné opätovne zamietol.“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia okresný súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré námietky sťažovateľa proti exekúcii zamietol.

Na podstatné a rozhodujúce otázky vo vzťahu k námietkam sťažovateľa proti exekúcii okresný súd dal odpoveď, keď odôvodnil, prečo považoval rozsudok okresného súdu č. k. 4 C 126/2007-44 z 28. augusta 2008 (exekučný titul) za právoplatný a vykonateľný, a teda spôsobilý pre vedenie exekučného konania. Svoje závery pritom oprel o zákonné ustanovenia, ktoré v odôvodnení rozhodnutia citoval (§ 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). Okresný súd zároveň poukázal aj na skutkové okolnosti týkajúce sa obdobia bezprostredne pred vydaním meritórneho rozhodnutia (rozsudku z 28. augusta 2008) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 126/2007. Venoval sa aj otázke zdržiavania sa sťažovateľa na adrese bydliska – poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ si osobne prevzal predvolanie na pojednávanie nariadené na 28. august 2008, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ako aj na nedostatky pri ne/udelení plnej moci sťažovateľom jeho právnomu zástupcovi, čo v konečnom dôsledku viedlo k doručeniu meritórneho rozhodnutia spôsobom upraveným v § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

V každom prípade tento postup okresného súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda okresný súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľa nesprávnou alebo svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom okresného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného

súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci okresného súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor okresného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad okresným súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Nad rámec ústavný súd poznamenáva, že pokiaľ bol sťažovateľ presvedčený o nesprávnom postupe okresného súdu pri doručovaní rozsudku č. k. 4 C 126/2007-44 z 28. augusta 2008 jeho osobe, resp. o tom, že nedošlo k doručeniu tohto rozhodnutia sťažovateľovi (a tým nemohlo dôjsť ani k nadobudnutiu jeho právoplatnosti a vykonateľnosti), mohol v tejto súvislosti využiť opravný prostriedok proti tomuto rozsudku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2011